

Komárom: Pityó-parti fák (Virág utca végén lévő jegenye, fűz, nyár)

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók.....	4
2.	Természetvédelmi célkitűzések	8
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	9
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	9
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	10
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	10
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme.....	10
3.2.3.	Látogatás	10
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	10
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	11
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	11
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	11
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	11
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	11
3.3.	Adminisztráció.....	12
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	12

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs megadva

hrs.: 4527/4, 4528/2, (a védetté nyilvánítási rendeletben egyik sem szerepel)

Kiterjedése: -

Helyi szabályozási terv szerinti besorolása:

- Közlekedési célú közterület – Helyi út területe (egyéb út)
- Falusias lakóterület
- Zöldterület - közkert

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése:

A Virág utca és Vásártér utca előfordul néhány idősebb (50 év körüli) feketenyár (*Populus nigra*) és 80–90 éves fehér fűz (*Salix alba*), mellette több fiatal (20–30 éves) fekete nyár, fehér fűz. A Virág utca Mocsai út felé eső végén megtalálható egy kb. 40–45 éves fehér nyár (*Populus alba*), illetve több hasonló korú vagy idősebb fa maradványai, melyek a 4580/1 hrsz terület lakóparkká alakítása során lettek kivágva.

A területen előforduló idősebb fák a következők:

Azonosító	Fafaj	N	E	Átmérő (cm)
240816_507	Fekete nyár (<i>Populus nigra</i>)	47,733080	18,159895	80
240816_518	Fekete nyár (<i>Populus nigra</i>) ¹	47.732092	18.159518	70
240816_519	Fehér fűz (<i>Salix alba</i>)	47.732242	18.159401	110
	Fehér nyár (<i>Populus alba</i>)	47.730833	18.158497	65

A területen védettséget jelző tábla nem található.

1.3. Dokumentumfotók

¹ kiszáradt

Kiszáradt fekete nyár (*Populus nigra*) a Virág utcában

Fiatal fűzek a Virág utcában

Lakópark kialakítása és új ház a Virág utcában

Fehér nyár (*Populus alba*) és új lakópark földmunkái a Virág utca végében

Kivágott nyárfák a Virág utca végében

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytakarsulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Pityóparti fákat is.

Rendeltetés: A Pityó-parti fák megőrzése és a fák által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű fák fennmaradásának biztosítása
- A jelentősebb dendrológiai értékkel bíró fák megőrzése
- A fákhöz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

- a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni.
- b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell
- c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.
- d) A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Pityó-parti fák védelmének célja az itt található fasor(ok) és a bennük található faegyedek megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A fák egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
 - jó állapotban lévő, idős fák: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, idős fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - idős jelentősen sérült koronaformájú fák: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
 - idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fák: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
 - leromlott, erősen károsodott fák, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fák: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás sorfa jellegű fákkal;
 - középkorú, szép koronájú, egészséges fák az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, középkorú fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;

- fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fák: nem igényelnek kezelést.
- A faegyedek egészségi állapotának nyomon követése
- A faegyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- A terület fás jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A fasor(ok) egyetlen kezelési egységet képeznek, melynek megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: U3 – Falvak, falu jellegű külvárosok

3.2.1. Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

- A fák megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A fák környezetének ápolása; beleértve annak kaszálását és a benne megjelenő természetvédelmi értéket képviselő fajok kíméletét.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.

3.2.3. Látogatás

- A Virág utca (Pityó-part) területe szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A fák és védettségük történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálás

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészen a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhető, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhető.
- A fákhoz, facsoportokhoz kötődő élővilág felmérése és nyomon követése.
- A fák és védettségük történetének felkutatása

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglévő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglévő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A fasorok folytonosságát fenn kell tartani
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A fák/facsoportok tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A fák közül csak abban az esetben távolítható el fa, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fákat pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás sorfa jellegű suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül
- A fapótlásokat lehetőleg a fák eredeti helyén kell elvégezni, a faközbe ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi státust jelző táblák egyértelmű kihelyezése (pl. fasorok elején és végén)
- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a fákon egyéb beavatkozások nem végezhetőek el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a tervezési terület a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a terület természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- A védettség hatálya rendeletben pontosítandó/felülvizsgálandó
 - területi hatály
 - fafajok
 - kor
 - rendelet hatálya
 - védettség indokoltságának, fennállásának felülvizsgálata

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.